

UNIWERSYTET OPOLSKI

Instytut Nauk Teologicznych

Vitali Burko

Streszczenie rozprawy doktorskiej pt.: „*Ekumenizm w Białorusi po Soborze Watykańskim II*” przygotowanej w Katedrze Teologii Fundamentalnej, Dogmatycznej i Ekumenizmu pod kierunkiem ks. prof. dr. hab. Zygryda Glaesera.

Głównym celem niniejszej rozprawy doktorskiej była identyfikacja i analiza najistotniejszych czynników ruchu ekumenicznego w Białorusi po Soborze Watykańskim II oraz ich wpływu na świadomość religijną współczesnego społeczeństwa.

Zgodnie z głównym celem badań, w rozprawie zrealizowano następujące zadania, określając właściwy problem pracy:

– przeanalizowano specyfikę uwarunkowań ruchu ekumenicznego w Białorusi oraz przeprowadzono wszechstronną naukową analizę religijnych, światopoglądowych aspektów współczesnego ekumenizmu w odniesieniu do realiów tego państwa;

– ustalono rolę ruchu ekumenicznego w kształtowaniu stosunku współczesnego białoruskiego społeczeństwa do religii;

– przeprowadzono wszechstronną analizę form ruchu ekumenicznego i przeanalizowano praktyczne działania organizacji ekumenicznych;

– przeanalizowano interakcję tradycyjnych religii i współczesnego ruchu ekumenicznego w Białorusi;

– ustalono jaki jest wpływ ruchu ekumenicznego na kształtowanie się tolerancji i zachowanie narodowej samoidentyfikacji społeczeństwa w nowej globalnej przestrzeni kultury i cywilizacji;

– rozważono perspektywy i sposoby rozwiązywania problemów współczesnego ruchu ekumenicznego w Białorusi.

Innowacja naukowa badań jest następująca:

1. Podjęta została próba sformułowania problemu w zakresie istoty światopoglądu i wartości współczesnego ruchu ekumenicznego w Białorusi po Soborze Watykańskim II. Sprecyzowana była koncepcyjna treść przesłanek filozoficznych, historycznych i politycznych, które przyczyniły się do powstania ekumenizmu, oraz uzasadniony bezpośredni udział różnych społeczeństw w tym procesie. Przeprowadzona została próba analizy kulturowych aspektów współczesnego ekumenizmu.

2. Została podjęta próba ustalenia roli współczesnego ekumenizmu jako narzędzia w procesie globalizacji światowych wspólnot religijnych na podstawie analizy międzywyznaniowych dialogów doktrynalnych.

3. Analiza systemowa była zastosowana w odniesieniu do ruchu ekumenicznego we współczesnej Białorusi. Na podstawie porównania różnych faktów przeprowadzona została wszechstronna analiza jego form i modyfikacji oraz wewnętrzna kompatybilność współczesnego ekumenizmu.

4. Niniejsza rozprawa dotyczyła relacji do ruchu ekumenicznego przedstawicieli katolicyzmu, prawosławia i protestantyzmu. Zbadane zostały metody wpływu współczesnego ruchu ekumenicznego na świadomość religijną społeczeństwa białoruskiego.

5. W rozprawie była przeprowadzona analiza udziału współczesnego ruchu ekumenicznego w tworzeniu tolerancyjnego społeczeństwa i wyznaczaniu kierunku rozwoju ruchu ekumenicznego w przyszłości.

6. Na podstawie analizy wydarzeń ostatnich dziesięcioleci zostało zaproponowane nowe podejście do problemu formowania się nietolerancyjnego społeczeństwa religijnego; potrzebna jest znajomość życia religijnego społeczeństwa, zwłaszcza młodzieży, która jest uzasadniona naukowo; ujawnia się forma relacji religijnych, którą można przeciwstawić rozpowszechnianiu się opinii, że ruch ekumeniczny jako zjawisko nie ma perspektyw.

Praca składa się z pięciu rozdziałów, stopniowo przechodzących od historycznego tła omawianego tematu, poprzez analizę aktualnych struktur ekumenicznych, aż do omówienia głównych aspektów praktycznych form działalności ekumenicznej w Białorusi. Pozostała część tekstu to – poprzedzający zasadniczy rdzeń pracy – spis treści, wykaz skrótów, bibliografia i wstęp, a także zakończenie.

Pierwszy rozdział ma charakter teoretyczny. Zostały w nim zaprezentowane początki i rozwój ruchu ekumenicznego w Białorusi od jego powstania. W rozdziale tym dokładnie omówione były także inicjatywy pozakatolickie oraz rzymskokatolickie w Białorusi dotyczące tworzenia organizacji ekumenicznych.

W drugim rozdziale uwaga została skupiona na aktualnych strukturach ekumenicznych w Białorusi, w tym głównie w ramach Konferencji Episkopatu Białorusi (KEB), Rady Episkopatu Białorusi ds. Ekumenizmu, instytutów, katedr i centrów ekumenicznych w tym państwie. Zostały też zaprezentowane uczelnie duchowne prawosławne i katolickie w Białorusi jako ważne centra kształtowania i promowania ekumenii.

Pierwsza część trzeciego rozdziału teoretycznego przyporządkowuje duchowe aspekty białoruskiej ekumenii, natomiast część druga zawiera przedstawienie istoty rekolekcji, spotkań i pielgrzymek ekumenicznych oraz wspólne użytkowanie miejsc kultu w Białorusi.

Czwarty rozdział wyjaśnia rolę przeprowadzonych międzywyznaniowych dialogów doktrynalnych w Białorusi odnośnie do kwestii chrztu, mieszanych małżeństw, zachowania dzieła stworzenia oraz świętowania dnia pańskiego. W rozdziale tym opisano także dialog Kościoła Rzymskokatolickiego w Białorusi z Rosyjskim Kościołem Prawosławnym oraz inne dialogi międzywyznaniowe i międzyreligijne.

Praktyczne formy działalności ekumenicznej w Białorusi, w tym duszpasterstwo parafialne, współpracę ekumeniczną, działalność charytatywną oraz współpracę na płaszczyźnie społecznej i kulturowej przybliżono w piątym rozdziale pracy.

W zakończeniu rozprawy podsumowano treść zawartych w niej wywodów i sformułowano wnioski.